

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В. о. декана факультету
міжнародних економічних
відносин та туристичного
бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

« » _____ 2023р

Робоча програма навчальної дисципліни

Політичний консалтинг

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський)

галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

освітні програми "Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика".

_____ "Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство"

вид дисципліни _____ за вибором _____

(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023/2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

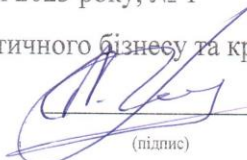
«29» серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Панасенко Г. С., кандидат політичних наук, доцента, доцентка кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від «28» серпня 2023 року, № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(підпис)

Програму погоджено з гаранткою освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»

Гарантка освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»

Лариса КУЧЕЧУК

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»

Максим ОНАЦЬКИЙ

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «29» серпня 2023 року, № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Політичний консалтинг» складена відповідно до освітньо-професійних програм:

«Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»,

«Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»

підготовки магістра

за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Політичний консалтинг» є формування в здобувачів вищої освіти системних знань у сфері політичного консультування, а також практичних навичок для їхнього ефективного використання.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування наступних загальних компетентностей (ОП «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»):

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК10. Здатність адаптуватися та діяти в нових ситуаціях.

ЗК11. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

(ОП «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»):

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 12. Здатність адаптуватися та діяти в нових ситуаціях.

- формування наступних фахових компетентностей (ОП «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»):

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

СК11. Здатність аналізувати ключові політичні, соціально-економічні та культурні проблеми розвитку Європейського регіону, євроінтеграційні пріоритети України в контексті глобальних тенденцій світової політики.

СК12. Здатність виявляти та аналізувати традиції політичної поведінки країн Західної, Північної, Центрально-Східної Європи, основних міжнародних гравців регіону (Великої Британії, Німеччини, Франції), регіональні конфлікти та пов'язані із ними питання безпеки.

СК13. Здатність аналізувати та оцінювати процеси прийняття зовнішньополітичних рішень, визначати пріоритетні напрямки зовнішньополітичного партнерства України з провідними країнами та міжнародними організаціями Європейського регіону, використовувати комунікативні засоби для позитивного просування іміджу України серед цільових зарубіжних аудиторій.

(ОП «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»):

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

СК12. Здатність виявляти та аналізувати традиції політичної поведінки країн Східної, Південно-Східної, Південної, Центральної Азії, Близького та Середнього Сходу та Африки, основних міжнародних гравців регіону, регіональні конфлікти та пов'язані з ними питання безпеки.

СК13. Здатність аналізувати та оцінювати процеси прийняття зовнішньополітичних рішень, визначати пріоритетні напрямки зовнішньополітичного партнерства України з провідними країнами та міжнародними організаціями Азії та Африки, використовувати комунікативні засоби для позитивного просування іміджу України серед цільових зарубіжних аудиторій.

- формування наступних м'яких навичок (soft skills):

- Креативність;
- Командний інтелект;
- Системність та швидкість мислення;
- Медіа грамотність та інформаційна гігієна.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-
Семестр	
1-й	-
Лекції	
20 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
60 год.	-
Індивідуальні завдання	
-	-

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійних програм студенти повинні досягти таких результатів навчання («Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»):

РН 2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН 3. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН 4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН 5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН 6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН 7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем

РН 9. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН 15. Проводити експертний аналіз політичних систем, економік, культурних процесів азіатських та африканських країн та регіонів, їх зв'язків з Україною.

РН 16. Складати комплексну експертно-аналітичну характеристику ключових азіатських регіонів і гравців, визначати та прогнозувати стан міжнародних відносин в регіоні та політичний вплив Східної та Південно-Східної Азії у сучасному світі.

РН 17. Застосувати сучасні інструменти реалізації зовнішньої політики (публічна дипломатія, культурна політика, актори «поза суверенітетом» та ін.), спрямовані на активізацію міжнародного співробітництва України з провідними азіатськими країнами та регіонами

Згідно з вимогами освітньо-професійних програм студенти повинні досягти таких результатів навчання («Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»):

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН3. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

РН9. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН15. Проводити експертний аналіз політичних систем, економік, культурних процесів європейських країн та регіонів, їх зв'язків з Україною.

РН16. Складати комплексну експертно-аналітичну характеристику ключових європейських регіонів та гравців, визначати та прогнозувати стан міжнародних відносин в регіоні та політичний вплив Європи у сучасному світі.

РН17. Застосувати сучасні інструменти реалізації зовнішньої політики (публічна дипломатія, культурна політика, актори «поза суверенітетом» та ін.), спрямовані на активізацію міжнародного співробітництва України з провідними європейськими країнами та регіонами.

Обов'язковою складовою частиною навчального процесу є самостійне опрацювання відповідної наукової та спеціальної літератури. Передбачено самостійну роботу з підручниками, посібниками, словниками, навчальною та довідковою літературою.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Політичний консалтинг: теоретико-методологічні засади вивчення

Поняття політичного консалтингу. Витоки політичного консультування. Процес політичного консалтингу. Напрями і завдання політичного консалтингу. Теоретико-методологічні підходи в осмисленні поняття політичного консультування. Способи консультування. Моделі політичного консалтингу. Види політичного консалтингу. Форми і типи політичного консультування. Ефективність політичного консультування. Стиль співпраці між клієнтом і політичним консультантом. Збереження честі і гідності, ділової репутації клієнта.

Питання для самоперевірки / самоконтроль за темою лекції.

Тема 2. Сутність та різновиди спеціальних технологій політичного консультування

Поняття спеціальних технологій політичного консультування. Види спеціальних технологій в політичному консультуванні США: стратегічний менеджмент (management or strategic advice); рекламу в ЗМІ (media or campaign advertising); соціологічні дослідження (polling); організацію прямих розсилок (direct mail); вивчення конкурентів (opposition research); забезпечення фінансування кампанії (campaign finance or fundraising); польові роботи (field operations). Стратегія і тактика в сфері політичного консалтингу.

Тема 3. Теоретичні напрямки формування політичного консалтингу

Теоретичні чинники розвитку та формування консалтингових послуг і технологій у сфері політичного. Зв'язок політичного консалтингу з іншими науками.

Споріднені науково-методологічні напрямки політичного консалтингу: політичний менеджмент, політична психологія, політичний маркетинг, політичний аналіз.

Характеристика основних різновидів, моделей та жанрів політичного консалтингу.

Тема 4. Основи процесу політичного консультування

Підходи до трактування виборчих та передвиборчих кампаній. Чинники унікальності виборчої кампанії: особа кандидата, специфіка моменту, стратегія виборчої кампанії.

Керовані та некеровані чинники виборчої кампанії. Етапи виборчої кампанії. Передвиборча кампанії: її специфіка та особливості проведення. Електоральний (виборчий) менеджмент.

Принципи формування команди. Завдання виборчого штабу. Агітаційна команда. Безпека виборчих кампаній.

Сутність політичного іміджу. Різновиди іміджу кандидата. Проблема позиціонування політичного лідера. Функції, структура і типологія політичного іміджу. Імідж політичного лідера як чинник формування його рейтингу. Основні етапи конструювання політичного іміджу. Основні характеристики політичного лідера. Аналіз конкурентів іміджів за основними параметрами. Іміджеві технології. Технології впливу на імідж клієнта.

Особливості лобі та GR-технологій в ЄС. Перший офіційний інституційний представник груп інтересів в ЄС – Соціально-економічний комітет. Лобіювання в рамках ЄС: зв'язок Генеральних директоратів ЄС з лобістськими групами, шляхи впливу лобі-груп на прийняття рішень Європарламентом, методи прямого і непрямого лобіювання.

Основні етичні проблеми в політичному консультуванні. Етичний кодекс політичних консультантів. Етичні принципи і правила досягнення цілей політичного консультування.

Сутність принципів взаємної довіри і принципу співпраці. Загальні вимоги, яким повинні слідувати консультанти: чіткість визначення завдання; чіткість визначення функцій; професіоналізм і компетентність; чіткі моральні принципи.

Тема 5. Окремі види політичного консалтингу в сучасному політичному процесі

Політичний моніторинг. Консультативні послуги в формуванні іміджу політичного лідера. Політичний консалтинг у сфері менеджменту виборчої кампанії. Тактика виборчої кампанії: поняття та детермінанти. Практика вибору типу політичного консультування в Україні, країнах Європи та Сходу.

Питання для самоперевірки / самоконтроль за темами курсу.

Тема 6. Політичний консалтинг як професійна діяльність

Причини становлення політичного консалтингу. Політичний консалтинг як мистецтво, сфера оплачуваних послуг, науковий напрям у дослідженні професійної політичної діяльності. Прототипи сучасних політичних консультантів. Радники і політичні консультанти.

Питання для самоперевірки / самоконтроль за темами курсу.

Тема 7. Комунікативні аспекти політичного консалтингу

Специфіка інформації та комунікації в політичному середовищі. Підходи до розуміння поняття «інформаційно-політична сфера» та «інформаційно-комунікаційна сфера політики».

Поняття «політична інформація» та «політично значуща інформація».

Основні визначення політичної комунікації. Завдання та функції політичної комунікації в сучасному демократичному суспільстві. Використання політичної комунікації в інформаційно-політичному консалтингу.

Інформаційно-комунікаційна взаємодія суб'єктів політики в інформаційно-політичному просторі демократичного суспільства. Технології прийняття та впровадження політичних рішень. Особливості прийняття рішень в державних та суспільних організаціях. Технології регулювання політичних конфліктів. Свідоме регулювання конфліктів як засіб політичного маневрування. Засоби та форми регулювання політичних конфліктів. Шляхи попередження повторення політичних конфліктів. Соціокультурні аспекти організації переговорів та консультацій, психологічна атмосфера їх проведення. Специфіка структури політичних консультацій. Аналіз позитивних підсумків та затрат переговорного процесу та оцінка ефективності використаної стратегії та тактики.

Питання для самоперевірки / самоконтроль за темами курсу.

Тема 8: Проблеми і перспективи формування теоретико-методологічних засад та імплементації політичного консалтингу в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України.

Актуальність впровадження політичного консалтингу в державному управлінні та місцевому самоврядуванні в зв'язку з набуттям Україною державної незалежності та можливості приймати самостійні політичні рішення. Політичний консалтинг як невід'ємний структурний елемент політичної аналітики. Витоки та специфічні особливості процесу інституціоналізації політичної аналітики в Україні як наукового інструменту підготовки, прийняття та реалізації самостійних політичних рішень.

Історико-порівняльний аналіз процесів еволюції світової та вітчизняної політичної аналітики та політичного консалтингу зокрема. Специфіка формування та розвитку української моделі політичного консалтингу. Рівні науковості та ефективності політичного консалтингу та політичної аналітики України. Основні проблеми, що блокують процес імплементації політичного консалтингу як елементу політичної аналітики в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України. Перспективи формування теоретико-методологічних засад політичної аналітики та імплементації політичного консалтингу в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України.

Особливості GR та лобювання в Україні

Тема 9. Політичне консультування в системі міжнародних відносин

Зарубіжний та вітчизняний досвід політичного консультування. Консультування як метод соціальної роботи в міжнародних відносинах. Криза у міжнародних (міждержавних) відносинах: сутність, ознаки, комунікативні прояви – роль політичного консультування.

Розвиток та практична діяльність закордонних і вітчизняних консалтингових компаній.
Діяльність відомих представників у сфері політичного консульства : закордонні та вітчизняні практики.

Питання для самоперевірки / самоконтроль за темами курсу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		сем	лаб.	інд.	с. р.	
	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Політичний консалтинг: теоретико-методологічні засади вивчення	9	2	1			6
Тема 2. Сутність та різновиди спеціальних технологій політичного консультування	9	2	1			6
Тема 3. Теоретичні напрямки формування політичного консалтингу	9	2	1			6
Тема 4. Основи процесу політичного консультування	18	4	2			12
Тема 5. Окремі види політичного консалтингу в сучасному політичному процесі	9	2	1			6
Тема 6. Політичний консалтинг як професійна діяльність	9	2	1			6
Тема 7: Комунікативні аспекти політичного консалтингу	9	2	1			6
Тема 8. Проблеми і перспективи формування теоретико-методологічних засад та імплементації політичного консалтингу в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України.	9	2	1			6
Тема 9. Політичне консультування в системі міжнародних відносин	9	2	1			6
Усього годин	90	20	10			60

4. Теми семінарських занять

№№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Тема 1. Політичний консалтинг: теоретико-методологічні засади вивчення	2
	Тема 2. Сутність та різновиди спеціальних технологій політичного консультування	
2.	Тема 3. Теоретичні напрямки формування політичного консалтингу	2
	Тема 5. Окремі види політичного консалтингу в сучасному політичному процесі	
3.	Тема 4. Основи процесу політичного консультування	2
4.	Тема 6. Політичний консалтинг як професійна діяльність	2
	Тема 7: Комунікативні аспекти політичного консалтингу	
5.	Тема 8. Проблеми і перспективи формування теоретико-методологічних засад та імплементації політичного консалтингу в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України.	2
	Тема 9. Політичне консультування в системі міжнародних відносин	
	Разом	10

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	<p><i>Тема 1. Політичний консалтинг: теоретико-методологічні засади вивчення</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • дослідити систему радників, як базис політичного консультування; • проаналізувати загальні підходи до розуміння понять «консультування» та «консалтинг»; • визначити основні тренди політичного консалтингу в умовах розвитку інформаційного суспільства та глобалізаційного світу; • з'ясувати теоретичні чинники розвитку та формування консалтингових послуг і технологій у політичній сфері; • простежити зв'язок політичного консалтингу з іншими науками; • дослідити науково-методологічні напрямки політичного консалтингу: політичний менеджмент, політична психологія, політичний маркетинг, політичний аналіз; • підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	6
2.	<p><i>Тема 2. Сутність та різновиди спеціальних технологій політичного консультування</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • обґрунтувати критерії реального функціонування політичного консалтингу у сучасному суспільстві. Навести приклади; • виявити специфіку експертної системи методів і процедур у політичному консалтингу; • підготувати аналітичну доповідь за запропонованими питаннями. 	6

3.	<p>Тема 3. Теоретичні напрямки формування політичного консалтингу</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначити концептуальні основи та проблеми дослідження предмету політичного консалтингу; • визначити теоретико-методологічні засади видів політичних знань та їх конкретних носіїв; • розглянути методи та процедури реалізації сучасного політичного консалтингу; • підготувати аналітичну доповідь за запропонованими питаннями. 	6
4.	<p>Тема 4. Основи процесу політичного консультування</p> <ul style="list-style-type: none"> • проаналізувати передвиборчу кампанію окремих кандидатів у президенти у 2018-2019 рр. в Україні; • охарактеризувати специфіку та особливості проведення останньої виборчої кампанії президента в Україні; • спрогнозувати специфіку та особливості проведення наступної (повоєнної) виборчої кампанії президента в Україні. 	12
5.	<p>Тема 5. Окремі види політичного консалтингу в сучасному політичному процесі</p> <ul style="list-style-type: none"> • скласти перелік чинників, які забезпечують політичний консалтинг у міжнародних відносинах; • оцінити вплив політичного консалтингу на міжнародні відносини; • охарактеризувати головні комунікаційно-політичні технології; • встановити зв'язок між політичною пропагандою, політичною рекламою, політичним PR, агітацією та інформаційним лобізмом як специфічними інструментами підтримки політичного процесу; • порівняти політичний PR та політичний консалтинг: особливості «акцій» в політичній сфері; • охарактеризувати методи маніпуляції політичного консалтингу та засоби психологічного впливу на суспільство; • розглянути публічні виступи як одну з основних форм політичного консалтингу; • дослідити стратегію і тактику застосування політичного консалтингу в засобах масової інформації і комунікації; • підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	6
6.	<p>Тема 6. Політичний консалтинг як професійна діяльність</p> <ul style="list-style-type: none"> • з'ясувати особливості професії політичного консультанта; • описати завдання і функції політичного консультанта; • сформулювати вимоги до консультантів; • розробити етичний протокол діяльності політичного консультанта; • дослідити та описати проблеми встановлення взаємодії клієнт-консультант; • дослідити та описати помилки у відносинах клієнт-консультант; • скласти схему проведення політичного консультування, розробити її змістову частину; • підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	6
7.	<p>Тема 7. Комунікативні аспекти політичного консалтингу</p> <ul style="list-style-type: none"> • дослідити інформаційно-комунікаційну взаємодію суб'єктів політики в інформаційно-політичному просторі демократичного суспільства; 	6

	<ul style="list-style-type: none"> • пояснити використання політичної комунікації в інформаційно-політичному консалтингу; • проаналізувати діяльність відомих представників у сфері політичного консультування : закордонні та вітчизняні практики Європи та Сходу; • розкрити основні принципи інформаційного забезпечення політичного консультування; • з'ясувати підходи щодо взаємодії та вибору форм співпраці політичного консультанта у роботі з друкованими виданнями та електронними медіа • охарактеризувати вплив різних представників політичного консалтингу на політичні процеси в Україні та в інших країнах світу; • визначити прийоми захисту інформації і забезпечення інформаційної безпеки в процесі політичного консультування; • проаналізувати роботу з компроматом та ведення інформаційних війн: світовий та вітчизняний досвід; • встановити зв'язок між історичним аспектом розвитку явища політичного лідерства та політичним консалтингом; • порівняти психологію політичного лідерства у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі та особливості сприйняття політичного лідера в різних культурах; • охарактеризувати політичні партії та еліти, як сферу практичного застосування політичного консалтингу; • встановити специфіку завдань політичного консалтингу у роботі з політичними елітами; • описати роль медіа підтримки політичних партій у політичному консалтингу; • підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	
8.	<p><i>Тема 8. Проблеми і перспективи формування теоретико-методологічних засад та імплементації політичного консалтингу в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • продемонструвати проблеми та перспективи інституціоналізації політичного консалтингу в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України (2–3 приклади). 	6
9.	<p><i>Тема 9. Політичне консультування в системі міжнародних відносин</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • з'ясувати критерії вибору джерел інформації для ефективного здійснення політичного консалтингу в різних країнах світу; • описати консультативну роботу в передвиборчий/виборчий/пост виборчий період діяльності політичного суб'єкта: зарубіжний та вітчизняний досвід; • дослідити політичний ринок регіонів світу; • визначити роль прогнозування в політичному консалтингу: український та світовий досвід; • охарактеризувати найпоширеніші методи прогнозування і моделювання політичного консалтингу в міжнародних відносинах; • скласти власну модель діагностики політичних ситуацій та консультації з антикризового управління в системі міжнародних відносин; • скласти порівняльну характеристику політичного консультування США та країн Західної Європи; • порівняти розвиток сфери політичного консультування в США та 	6

	<p>Україні;</p> <ul style="list-style-type: none"> • обрати консультативний центр України та проаналізувати його діяльність; • охарактеризувати ступінь впливу політичної культури на здійснення міжнародного консалтингу; • скласти план проведення політичної консультації щодо організації та проведення конкретної політичної акції; • скласти розгорнутий план консультаційного супроводу виборчої кампанії; • проаналізувати передвиборчу кампанію кандидатів у президенти окремих країн протягом 2018–2020 рр. 	
	Разом	60

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

Для покращення підготовки майбутнього магістра, поглиблення запропонованого під час лекцій матеріалу застосовуються такі види індивідуальних завдань як інформаційні повідомлення, аналітичні огляди, підготовка мультимедійних презентацій, портфоліо здобувача вищої освіти, ведення щоденника тощо.

Теми для інформаційних повідомлень (виступів/дебатів):

1. Антитехнології у політиці.
2. Дослідження політичного ринку та вивчення громадської думки.
3. Консультування в дипломатичній роботі.
4. Культурна обумовленість теорій мотивації.
5. Національні стилі лідерства.
6. Організаційна культура й національна культура.
7. Політика та мораль в Україні.
8. Політичне консультування в системі міжнародних відносин.
9. Політичне рекламування та політичне консультування.
10. Політичні процеси: симетричний, асиметричний та нейтральний розвиток.
11. Поняття та форми політичної участі.
12. Принципи відносин консультанта та клієнта.
13. Проблеми ефективної взаємодії політиків та політичних консультантів.
14. Роль професійних знань міжнародника в консультаційній роботі.
15. Складові успішної діяльності в сучасному багатокультурному світі.
16. Ставлення до роботи в різних культурах.
17. Сталий розвиток суспільства: аналіз політичних передумов.
18. Сутність та значення політичних прогнозів.
19. Тенденції та проблеми розвитку консультаційних центрів в Україні.
20. Теоретичні підходи щодо поєднання політики та моралі.
21. Теорія та практика політичного консалтингу.
22. Технології та механізми управління політичними процесами за умов демократизації суспільства.
23. Управління політичними процесами в Україні: проблеми, суперечності та перспективи розвитку.
24. Управління політичними процесами: регіональна специфіка.
25. Форми та види політичного консультування.

За виконання вказаних форм роботи студент може отримати додаткові бали у випадку пропуску семінарських занять з поважної причини, та у інших випадках, що не суперечать Положенню про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Політичний консалтинг» застосовуються наступні методи навчання:

1. Організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
  - словесні: бесіда, лекція;
  - наочні: ілюстрація, демонстрація;
  - практичні: завдання, навчальні задачі, реферати, доповіді тощо.
2. Стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
  - формування інтересу до навчання: пізнавальні кейси, навчальні «екскурсії», методи емоційного/ «оціночного» стимулювання тощо;
  - формування почуття обов'язку і відповідальності: методи навчальних заохочень, досягнень, навчальних вимог;
  - організації і здійснення навчальних дій і операцій: перцептивні, словесні, наочні, аудіовізуальні, практичні;
  - логічні: індуктивні, аналогії;
  - гностичні: проблемно-пошуковий, репродуктивний (інструктаж, ілюстрація, пояснення, практичне тренування);
  - самоврядування навчальними діями: самостійна робота.
3. Контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: творчі, проблемно-пошукові.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні):
  - навчальна робота під керівництвом викладача (семінарські заняття): кейси, самостійні письмові роботи, ситуативні задачі тощо;
  - самостійна робота здобувачів поза контролем викладача - самостійна робота вдома/на семінарських заняттях, котра сприяє виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності.

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних і семінарських занять;
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати ситуаційні та евристичні задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їх.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни.

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- письмового експрес-контролю;
- колоквіум;
- тестові завдання;

- виконання творчих завдань;
- розв’язування ситуаційних задач;
- виконанням індивідуальної роботи (реферати, доповіді, інформаційні повідомлення, аналітичні огляди, підготовка мультимедійних презентацій, портфоліо здобувача вищої освіти, ведення щоденника тощо).

Оцінка успішності студента є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Упродовж семестру проводиться поточний контроль.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість набрати 60 балів та 40 балів за залікову роботу. Отже, максимальна кількість балів – 100.

Критерії оцінювання поточного контролю:

- усні відповіді на семінарських заняттях – до 4 б.
- експрес-контроль – до 2 б.
- виконання творчих завдань – до 4 б.
- розв’язування ситуаційних задач – до 4 б.
- виконанням індивідуальної роботи (реферати, доповіді, інформаційні повідомлення, аналітичні огляди, підготовка мультимедійних презентацій, портфоліо здобувача вищої освіти, ведення щоденника тощо) – до 4 б.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст залікового білета й оцінювання відповідей:

Тести – 40 балів (20 тестових завдань * 2 бали).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти **залік дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Політичний консалтинг».

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота									Разом	Залікова робота	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9			
6	6	6	12	6	6	6	6	6	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
1-49	незараховано
50-69	зараховано
70-89	
90-100	

10. Рекомендоване методичне забезпечення

Основна література

1. Бралатан В.П. Професійна етика / Бралатан В.П. Гуцаленко Л.В. Здирко Н.Г.. Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2011. 252с.
2. Діброва Т. Г. Маркетингова політика комунікацій: стратегії, вітчизняна практика : навчальний посібник / Т. Г. Діброва. К. : ВД "Професіонал", 2009. 320 с.
3. Картунов О.В. Інформаційне суспільство: аналіз політичних аспектів зарубіжних концепцій: монографія/ О.В. Картунов, О.О. Маруховський . К.: Університет економіки та права «КРОК», 2012 344 с.
4. Кіянка, І. Б. Політична конфліктологія : навчальний посібник / І. Б. Кіянка. Львів : Новий світ-2000, 2008. 96 с.
5. Митко А. М. Політична аналітика: навчальний посібник / Антоніна Миколаївна Митко. Луцьк : Вежа-друк, 2014. 224 с.
6. Муковський І. Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах : навчальний посібник / І. Т. Муковський, А. Г. Міщенко, М. М. Шевченко. К. : Кондор, 2012. 224 с.
7. Охріменко О. О., Кухарук А. Д. Міжнародний консалтинг: навч. посіб. / О. О. Охріменко, А. Д. Кухарук. К. : НТУУ «КПІ», 2016. 184 с.
8. Рубанов В.В. Витоки харківської школи політичного аналізу та її вплив на формування теорії та методології політичної аналітики Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Питання політології. 2017. Вип. 31. С. 3-11.
9. Свирид З.В. Типологія та функції політичного консалтингу // Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія: Питання політології. 2014. №. 26. С. 123–130.
10. Соколенко В. А., Лінькова О. Ю. Основи управлінського консультування: навч.-метод. посіб. Харків: НТУ «ХПІ». 2018. 216 с. Тема 1-2. С. 5-41.
11. Трухачов О.І. Засоби масової комунікації як складова політичного процесу : теоретико-методологічний підхід / "Гілея: науковий вісник": Збірник наукових праць. К., Випуск 55 (12) 2011. 647 с., С. 516–521.
12. Трухачов О.І. Історико-теоритичні аспекти дослідження розвитку політичної комунікації / "Гілея: науковий вісник": Збірник наукових праць. К., Випуск 53 (10) 2011. 563 с., С. 451–457.
13. Трухачов О.І. Соціокультурні та ідейно-політичні аспекти впливу державно-виконавчих установ на засоби масової комунікації: Монографія/ О.І. Трухачов К., Університет економіки та права «КРОК», 2012 р. 220 с.
14. Шведа Ю. Технологія виборчої кампанії. Основи електорального маркетингу та менеджменту : навч.-метод. посібник / Ю. Шведа. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 340 с.
15. Wildavsky A. Speaking Truth to Power: The Art and Craft of Policy Analysis. New Brunswick: Transaction Publishers, 1987. 431 p. P. 58-69.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Гурієвська В. Особливості та види процесу консультування у вищих органах державної влади. Режим доступу : http://www.academy.gov.ua/ej/ej7/doc_pdf/gurievaska.pdf
2. Інформаційні ресурси про Україну - www.infoukes.com

3. Квітка К. Професіоналізація виборчих кампаній (діяльність політичних консультантів в Україні) / К. Квітка. Режим доступу : http://www.ipiend.gov.ua/uploads/nz/nz_50/kvitka_profesionalizatsia.pdf.
4. Мережа аналітичних центрів України - www.intellect.org.ua
5. Міжнародний центр перспективних досліджень www.icps.kiev.ua
6. Незалежний культурологічний часопис "І" - www.ji.lviv.ua
7. Офіційне Інтернет-представництво Президента України - <http://www.president.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. <http://www.ier.com.ua/>
9. Офіційний сайт Центру політичного аналізу та виборчого консалтингу. <http://www.cpaec.org.ua/>
10. Офіційний сайт Центру політичного консалтингу. <http://www.homopoliticus.org/>
11. Політична думка - www.politdumka.kiev.ua
12. Політична Україна - www.polit.com.ua
13. Сабадош О. Управління виборчою кампанією / О. Сабадош // Школа політичної аналітики : [веб-сайт]. 2014. Режим доступу : <http://www.spa.ukma.kiev.ua/article.php?story=20080229170606396>.
14. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова - www.uceps.org.ua
15. Урядовий портал - <http://www.kmu.gov.ua/control/>
16. AAPC Code of Professional Ethics] // American Association of Political Consultants. Режим доступу: <http://www.theaapc.org/default.asp?contentID=701>.
17. Associação Brasileira de Consultores Políticos [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.abcop.com.br/a/index.asp>.
18. Association of Image Consultants International. Режим доступу: <http://www.aici.org/>.
19. Association of Professional Political Consultants. Режим доступу: <http://www.appc.org.uk/>.
20. Association Spin Doctors Launch a Blitz // Highbeam Business. Режим доступу: <http://business.highbeam.com/137021/article-1G1-64780019/association-spin-doctorslaunch-blitz>.
21. Code of Ethics //Canadian Association of Political Consultants [Сайт]. – Режим доступу: <http://thecapc.ca/aboutus.html>.
22. Code of Ethics //The Asia Pacific Association of Political Consultants [Сайт]. Режим доступу: <http://www.apapc.com/member/codeofethics>.
23. Deutsche Gesellschaft für Politikberatung e.V. Режим доступу: <http://www.degepol.de/>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії **обставин непоборної сили** освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Політичний консалтинг».